

ÅRSPLAN 26/27

Horneberg FUS barnehage

Horneberg

INNHold

1. Om årsplanen og FUS sine mål for barnehagene

Visjon
Verdier
Hovedmål

2. Om barnehagen

3. Vårt verdigrunnlag

Barn og barndom
Demokrati
Mangfold og gjensidig respekt
Likestilling og likeverd
Bærekraftig utvikling
Livsmestring og helse

4. Barnehagens formål og innhold

Sosioemosjonell støtte og veiledning
Organisering og ledelse
Læringsstøtte

5. Barns medvirkning

6. Samarbeid

Foreldresamarbeid
Samarbeid med andre instanser

7. Overganger

Tilvenning i barnehagen
Overganger innad i barnehagen
Overgang mellom barnehage til skole

8. Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Lærende organisasjon
Planlegging
Vurdering
Dokumentasjon
Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte.

9. Barnehagens fagområder

**BARNET
FØRST!**

1. OM ÅRSPLANEN OG FUS SINE MÅL FOR BARNEHAGENE

Årsplanen viser hvordan barnehagen jobber for å oppfylle kravene i den nasjonale Rammeplanen for barnehagens *innhold og oppgaver*. Årsplanen beskriver hvordan vi jobber for å nå FUS sine felles målsetninger for barnehagene.

Visjon:

Sammen gir vi barndommen verdi: Vennskap, lek, glede og hverdagsmagi

Visjonen er vår ledestjerne og den setter retning for hva vi ønsker at FUS barnehagene skal oppnå – i dag og i fremtiden. Visjonen er det vi strekker oss etter hver dag i møte med barn, foreldre og kollegaer.

For hvert enkelt menneske spiller barndommen en betydelig rolle. Barndommen legger grunnlaget for livet videre. Vår jobb er å sammen bidra til at de mange hverdagene fylles av meningsfulle opplevelser – med lek og glede i et fellesskap av gode venner – der det er rom for de magiske øyeblikkene.

Verdier:

Glødende, skapende og tilstedeværende

Verdiene er kulturbærerne i FUS. Verdiene forteller hva vi står for, hva vi tror på og hva som er viktig for oss. De er en kilde til motivasjon og inspirasjon i det daglige arbeidet i barnehagen på veien for å virkelig gjøre visjonen.

For oss handler det om hvordan vi som voksne møter barn i deres opplevelsesverden. Hvordan vi tuner oss inn på barn i deres utforskning, og evner å se den store betydningen av de "små tingene" i hverdagen. Hvordan vi møter barn og støtter opp om deres lek og utforskertrang har stor betydning for deres utvikling på alle områder.

Hovedmål:

- FUS barn har et positivt selvbilde
- FUS barn er trygge og forskende, trives i lek og har vennekompetanse
- FUS barn gleder seg til "resten av livet", og vet at de har påvirkningsmulighet og at innspillene deres teller
- FUS barn har det gøy i barnehagen

I denne årsplanen kan du lese om hvordan vi i Horneberg FUS barnehage arbeider for å nå disse målene.

I årsplanen er kapitlene bygd opp slik: Først en beskrivelse av hva rammeplanen sier, så en beskrivelse av hvordan vi vil gjennomføre dette i praksis.

I FUS barnehagene har vi et felles slagord, «Barnet først». Det innebærer at alt vi gjør skal være til barnets beste. «Barnet først» er også navnet på vår kompetansesatsing, der målet er et likeverdig barnehagetilbud av høy kvalitet i alle våre barnehager.

I denne årsplanen er kapitlene bygd opp slik: Først en beskrivelse av hva rammeplanen sier, så en beskrivelse av hvordan vi vil gjennomføre dette i praksis.

2. OM BARNEHAGEN

Horneberg FUS barnehage ligger i Fossegrenda i Trondheim, og er en basebarnehage med plass til ca. 85 barn og rundt 20 ansatte. Barnehagen består av to baser: småbarn i 1. etg og storbarn i 2. etg. Barnehagen driftes i aldersinndelte grupper – to grupper på småbarn, og tre på storbarn.

I tillegg til barnehagens lokaler benytter vi oss aktivt av vår flotte grillhytte. Barnehagen har også sin egen overbygde bål plass og et område med kjøkkenhage. Utelekeplassen har et inngjerdet område spesielt utviklet for de yngste barna.

Horneberg FUS barnehage er Grønt flagg- sertifisert for vårt arbeid med miljø - les mer om dette i kapittel 3: Bærekraftig utvikling.

Våre satsningsområder er:

- Barnet først: en kompetansesatsing og bakgrunnen for hvordan vi jobber hver dag – les mer om Barnet først, CLASS og TIK i kapittel 4: Barnehagens formål og innhold
- Uteliv – les mer om satsningsområdet uteliv i kapittel 3: Livsmestring og helse.

Horneberg FUS barnehage AS

Gamle leirvegen 111, 7038 Trondheim
Telefon: 73 49 39 99

Daglig leder: Katrine Solvik
E-post: dl.horneberg@bhg.no

Grupper:

Blå (barn født i 2025):

Pedagogisk leder: Adrian Iversen,
adrian.iversen@bhg.no
Barnehagelærer: Julie Henriette Roll
Grimstad, juliehenriette.rollgrimstad@bhg.no

Gul (barn født i 2024):

Pedagogisk leder: Hannah Vatnan,
hannah.vatnan@bhg.no
Barnehagelærer: Line Eliassen,
line.eliasen@bhg.no

Rød (barn født i 2023):

Pedagogisk leder: Anna Furberg,
annamarietherese.furberg@bhg.no
Barnehagelærer: Vilde Carlsen,
vilde.carlsen@bhg.no

Lilla (barn født i 2022):

Pedagogisk leder: Siv Alida Berg (fom 12.10.26)
siv.berg@bhg.no
Barnehagelærer: Lea Eliassen (fom 12.10.26)
lea.eliasen@bhg.no

Askeladden (barn født i 2021):

Pedagogisk leder: Sindre Pedersen,
sindre.pedersen@bhg.no

3. VÅRT VERDIGRUNNLAG

«Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 7)

Barn og barndom

«Barna skal møtes som individer, og barnehagen skal ha respekt for barnets opplevelsesverden. Barns liv påvirkes av omgivelsene, men barn påvirker også sine egne liv.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

I Horneberg FUS jobber vi målrettet for å skape en god og trygg barndom. Våre satsningsområder *Barnet først* og *uteliv* er viktige faktorer i dette arbeidet. At vi jobber systematisk og reflektert for å skape en god og trygg barndom har betydning for barnet her og nå, men er også en forutsetning for livet videre.

En sentral del av livet er å samhandle med andre mennesker. Gjennom barnehageårene vil barna gjøre seg mange erfaringer med hvordan de kan påvirke og bidra i eget og andres liv. Alle barn er ulike, og må derfor møtes ulikt for å gis de samme mulighetene. Dette er grunnlaget for sterke barnefellesskaper.

Ved å skape trygge forutsigbare dager som byr på utfordringer og opplevelser sammen med andre, ønsker vi å bidra til selvstendige og robuste barn som er godt rustet til å møte utfordringer som livet byr på. Samtidig skal barna i fremtiden kunne minnes barnehagetiden som gode stunder med lek, opplevelser og artige påfunn.

Demokrati

«Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av.»

(Rammeplan for barnehagen 2017)

I Horneberg FUS skal barna erfare at deres og andres meninger har betydning. Ansatte skal ta barnas innspill og ytringer på alvor, og på denne måten gi barna muligheten til å påvirke egen hverdag. Ved enkelte anledninger arrangerer vi også avstemminger der barna får muligheten til å erfare hvordan demokratiet fungerer i praksis; at flertallet bestemmer. Samtidig lærer barna at alle får delta på lik linje, uavhengig av hva de i utgangspunktet ønsket.

I løpet av barnas tid i barnehagen, ønsker vi å gi gode erfaringer med å være en aktiv deltager i gruppa og gi barna en opplevelse av å være verdifull og unik for fellesskapet. De ansatte skal bidra ved å tilrettelegge, støtte og veilede barna på veien mot god sosial kompetanse, slik at barna får de verktøyene de trenger for å fungere godt i fellesskap med andre.

Mangfold og gjensidig respekt, likestilling og likeverd

«Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet (...) Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet.»

(Rammeplan for barnehagen 2017)

I Horneberg FUS er mangfold, gjensidig respekt, likestilling og likeverd en del av ryggraden vår. Det er naturlig å være forskjellig, og ingen personer eller kulturer skal løftes frem som mer “normale” enn andre. Et rikt fellesskap gir barna muligheter til å lære, å forstå og verdsette diversitet. Vi ønsker å bidra til et samfunn hvor alle har plass og hvor man evner å skape plass til de ulike seg selv. For å oppnå dette er holdningsskapelse hos barn en viktig del av arbeidet, og gode rollemodeller er en forutsetning

- voksne som er bevisst egne holdninger om mangfold og likestilling. Arbeidet vårt med tema er innarbeidet i hverdagens lek, aktiviteter og samtaler, men vi retter også et ekstra fokus på det gjennom ulike arrangementer i barnehageåret; FN-dagen, samefolkets uke, og mangfoldsuka i forbindelse med Trondheim Pride.

Bærekraftig utvikling - Grønt flagg

«Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden.»

(Rammeplan for barnehagen 2017)

Horneberg FUS ble for første gang "Grønt flagg" sertifisert i 2019. Siden har vi sertifisert oss hvert år, for arbeidet vårt for miljøet. Hovedfokuset vårt har vært søppelhåndtering - både i barnehagen og i naturen. Miljøbevisste ansatte er avgjørende i det daglige, da vi skal være gode forbilder for barna. Barna skal få innføring i hvordan vi håndterer søppel, og få kunnskap om hvordan vi kan bidra til å ivareta kloden gjennom gjenvinning. Barnehagen er en viktig brikke i dannelsen av barnas holdninger og vaner i deres voksne liv.

«Opplevelser og erfaringer i naturen kan fremme forståelse for naturens egenart og barnas vilje til å verne om naturressursene, bevare biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling.»
(Rammeplan for barnehagen 2017)

I Horneberg FUS tar vi alltid ansvar for å ferdes sporløst når vi er på tur; rusk og rask tas med tilbake til barnehagen. Vi har også med oss utstyr til å rydde andres søppel når vi ferdes i naturen.

Gjennom aktiviteter i barnehagens kjøkkenhage gjennom de ulike årstidene, lærer barna om prosessen til ulike grønnsaker og bær; «fra jord til bord». Det er 4-årsgruppa som får ansvaret for å klargjøre og så i kjøkkenhagen på våren. Etter sommerferien er det tid for å høste inn grønnsakene. Gjennom denne prosessen lærer barna om hvordan mat blir til, og hva som kreves for at det skal gå bra med avlingene.

I Horneberg FUS har vi også en egen kostholds-ansvarlig, som tar ansvar for å lage næringsrik og sunn mat for barna gjennom hele året. Maten som tilberedes på kjøkkenet blir utnyttet fullt ut; avkapp og rester blir brukt til å koke kraft, og eventuelle matrester bli fryst ned og brukt siden – her går minst mulig “til spille”. Dette er et tiltak for å minske matsvinn. Et annet miljøtiltak er å begrense bruken av kjøtt. Derfor serverer vi fisk og grønnsaker oftere enn matretter med svin/storfe.

Les mer om vårt mattilbud i neste avsnitt.

Vårt mattilbud:

«Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner» (Rammeplan for barnehagen 2017)

Skal du være høyt og lavt, og er liten – men skal bli stor, må du ha riktig mat. Vårt mål er å skape *matglede* gjennom riktig og sunt kosthold. Hode og kropp skal utvikle seg, og alle små helter må ha overskudd til lek og læring hele dagen. SmartMat er FUS-barnehagenes matkonsept. Viktige prinsipper i vårt mattilbud er: grønnsaker, fisk, rent kjøtt, vegetarretter, fullkorn, balansert inntak av fett, vann som tørstedrikk, naturlige søtningsstoffer og variasjon.

Horneberg FUS barnehage er en matpakkefri barnehage – med unntak av turmatpakker. Vi har vi en kostholdsansvarlig ansatt i 60 % stilling på kjøkkenet; Alexander Brun. Hver dag serverer Alex frokost, lunsj, og ett ettermiddagsmåltid med knekkebrød/brød og frukt og grønnsaker. Det serveres tre varme lunsjmåltider i løpet av uka; ett av disse er fiskemåltid og ett grøtmåltid. Den siste varmretten varierer mellom kjøtt, kylling eller vegetar. De to resterende dager serverer Alex hjemmebakket grovt brød med variert pålegg, egg og grønnsaker. Vi serverer vann og melk som drikke. På turdager spiser barna matpakke til lunsj som de har med seg hjemmefra.

Livsmestring og helse - vår satsning; uteliv

«Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner.»
(Rammeplan for barnehagen 2017)

Et av våre viktigste satsningsområder i Horneberg FUS er uteliv.

Vi ser på naturen og barnehagens nærmiljø som viktige arenaer for lek og læring. Den naturlige variasjonen som naturen gir, er noe av det som gjør den til en så viktig arena for oss.

Vårt hovedmål er å skape uteglede.

Gjennom alle årstider jobber vi for å gi barna i Horneberg FUS gode og varierte turopplevelser tilpasset deres alder og behov. De faste turplassene vi benytter oss av vil tilby barna ulike aktiviteter til ulike årstider, og vil også tilby barna forskjellige typer aktivitet basert på deres interesser. Gjennom varierte fysiske aktiviteter og lek i ulendt, variert og naturlig terreng, vil barna få en enestående mulighet til å utvikle seg motorisk og oppleve økt positiv selvoppfatning, gjennom kroppslig og sosial mestring. Når vi som gruppe opplever og erfarer sammen, gjennom bruk av naturen, legger vi til rette for en sterkere fellesskapsfølelse.

Her er vår progresjonsplan innen satsningsområdet uteliv, fordelt etter årstider:

HØST				
1 – 2 år	2 – 3 år	3 – 4 år	4 – 5 år	5 – 6 år
Fokus på gode forberedelser. Bli trygg/kjent på småbarns-lekeplassen. Øve på felles fokus. Legge til rette for sanse-opplevelser ute. Ta med naturen inn i kjente omgivelser.	Gjør oss kjent med “utestart” i løpet av høsten. Fokus på selvstendighetstrening. 1 tur i uka: • Turregler/ sikkerhet. • Å gå med tursekk. • Lunsj på tur. • Erfare hviling på tur. • Å ferdes i ulendt terreng.	Selvstendighets-treningen videreutvikles. 2 utestart og 1 turdag i uka hele året: • Pakke sekk. • Turregler/ sikkerhet • Positive opplevelser med lengre turer. • Naturens kretsløp og årstidene: finne et fokus-tre; følge utviklingen gjennom året.	2 utestarter og 2 turdager ukentlig, også lengre turer: • Sikkerhet i trafikk. • Turer til skog og høsting av det naturen byr på om høsten • Forsvarlig bruk av bål 1 heldagstur	3 utestarter i uka 2 turdager ukentlig. - Selvstendighet: Pakke sekken selv. • Demokrati og medbestemmelse • Få begynnende erfaring med bruk av kart og kompass. • Bli kjent med dyr og dyreliv. • Sporløs ferdsel. • Mat på bål 2 heldagsturer Kjøkkenhage: Fortsette arbeidet. Innhøsting og matlaging.
VINTER				
1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år
Bli kjent med kulde og snø. Øve seg på å bevege seg med tykke klær på. Selvstendighets-treningen starter: fokus på påkledning -individuell tilpasning.	Begynnende kunnskap om vær og temperatur, og hvordan holde varmen Turer: • Trafikksikkerhet og synlighet i mørket (reflex). • Vintercamp i nærhet til bhg; arena for undring, lek og læring.	Få erfaring med skigåing. Turer: • Følge treets utvikling. • Benytte bussturer i større grad: bli kjent med byens kulturtilbud. • Trafikk-sikkerhet og turregler (forts.) • Heldagstur i Bratsberg med ski.	Turer: • Skiturer • Få kunnskaper om bål. • Spikking; forsvarlig bruk av kniv. • Utforske Trondheim by Heldagstur til Bratsberg (ski).	Utvide kunnskap om temperatur; • bevissthet rundt bekledning • undring og eksperimenter med temperatur Turer: • Lommelykttur • Bål på tur (forts.) Skøytedager (Leangen) og skidager (Bratsberg); balanse og motorikk
VÅR				
1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år
Bli kjent med resten av uteområdet i barnehagen. Bli kjent med nærområdet. Erfare turer med sekk. Turdag med soving i lavvo/ hengekøye. Øve på å spise ute	Første erfaring med heldagstur. Utvide turlengde og kjenne på mestring. Vi blir kjent med å ta buss på tur. Undre oss over naturens endringer- kunnskaper og språklæring.	Tur til Voll gård. Utforske fjæra. Heldagsturer og uteuke. • sporfri ferdsel/ forsøpling. • selvstendighet på tur. • Følge treets utvikling. Naturens kretsløp	Kjøkkenhage: Få kunnskaper om dyrking. Klargjøre hagen. Såing/ setting/ planting. Tur til gartneri, gårder og botanisk hage. Heldagsturer	“Byen vår” er tema, turer til ulike destinasjoner. 2 heldagsturer; fjæra og skogen -sporløs ferdsel. Få bredere kjennskap til naturens kretsløp
Alle grupper deltar i barnehagerusken – en aksjon for miljøet!				
SOMMER				
1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år
Videreutvikle tryggheten i lek og aktivitet på hele uteområdet sammen med eldre barn. Videreutvikle delmålene fra i vår.	Mer utetid – fokus på god lek ute, og gode overganger. Lek og eksperimenter med vann. Heldagstur sammen med den yngste gruppen på storbarn; gi felles opplevelser før basebytte.	Mer utetid tilbys. Skape gode lekemuligheter ute, og utvide leken med ulikt materiale. Følge treets utvikling Heldagstur sammen med de som er året yngre – relasjonsbygging	Ta vare på kjøkkenhagen gjennom sesongen: Vanne, luke, og følge med på veksten. Høste og forvelle rabarbra og rips. Dyr og dyreliv. Heldagsturer	Uteuke gjennomføres. Besøke skolene barna skal starte på. -Førskoletur til Stiklestad: overnatting og rike opplevelser. Bruke det naturen byr på, og fokus på læring om ulike arter (begrepslæring og kunnskap om spiselige arter)

Psykisk helse og trivsel:

I Horneberg FUS er vi ikke bare opptatt av barnas fysiske helse. Vi ønsker å skape robuste barn som har de verktøyene de trenger for å mestre alle livets små eller store opp og nedturer. En viktig del av dette er å utvikle god emosjonell kompetanse. Ett av våre viktigste verktøy i dette arbeidet er "tuning in to kids" (se også kapittel 4- om TIK sin plass i barnets først).

Barns kropp og seksualitet – et viktig tema:

Gjennom arbeidet med barns kropp og seksualitet i barnehagen er målet at barna skal få kjennskap til egen kropp og egne følelser, samtidig som de skal lære å sette grenser for seg selv og å respektere andres grenser, samt søke hjelp og støtte fra trygge voksne om det skulle bli behov for det.

I Rammeplanen står det:

"Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk"

"Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve (...) mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse"

"Gjennom arbeid med kropp, bevegelse, mat og helse skal barnehagen bidra til at barna blir trygge på egen kropp, får en positiv oppfatning av seg selv og blir kjent med egne følelser."

"Personalet skal ha et bevisst forhold til at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep, og vite hvordan dette kan forebygges og oppdages. Personalet skal kjenne til opplysningsplikten til barnevernet, jf. Barnehageloven §22"

I Horneberg FUS har vi en helhetlig plan for hvordan vi skal jobbe helhetlig og systematisk med tema "barn og seksualitet".

Vi ønsker å gi barna erfaringer og kunnskap basert på deres nivå og modenhet. Pedagogisk materiell, utarbeidet av blant annet Redd barna, vil også bli benyttet for å gi barna de verktøyene de trenger i dette arbeidet.

Gruppe	Mål
1-2	Barna skal få kjennskap til ytre kroppsdeler og hva de heter. Barna skal få en begynnende forståelse av egne og andres grenser.
2-3	Barna skal kjenne til ytre kroppsdeler og hva de heter. Barna skal få en større forståelse for egne og andres grenser. Barna skal få en forståelse for egne og andres følelser, og kunne benevne disse. Øve på å sette ord på egne meninger eller behov.
3-4	Barna skal få en begynnende forståelse av de største organene og deres funksjoner. Barna skal få en større forståelse og aksept for ulikheter - Hvem er jeg? Barna skal få et normalt forhold til kropp og seksualitet som samtaletema.
4-5	Barna skal få en større forståelse og aksept for ulikheter - Hvem er jeg? Selvmonitorering – hvordan påvirker jeg andre og andre meg? Barna skal få et normalt forhold til kropp og seksualitet som samtaletema.
5-6	Barna skal få kjennskap til menneskets livssyklus. Lære mer om kroppen og få en forståelse for at mennesker er forskjellige. Barna skal få et normalt forhold til kropp og seksualitet som samtaletema. Bli trygg på sin egen kropp og seksualitet.

**SAMMEN GIR VI
BARNDOMMEN VERDI:
VENNSKAP, LEK, GLEDE OG
HVERDAGSMAGI**

**BARNET
FØRST!**

4. BARNET FØRST – BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD

«Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19)

Barnet først er et helhetlig system for å styrke de ansattes kunnskap og handlingskompetanse. Det består av tre ulike hovedområder som sammen bidrar til å styrke barns allsidige utvikling. Her kan du lese litt om hva de tre ulike domenene – sosioemosjonell støtte og veiledning, organisering og ledelse samt læringsstøtte - rommer.

Sosioemosjonell støtte og veiledning:

Sosioemosjonell støtte og veiledning handler om hvordan de ansatte klarer å skape en barnehagehverdag som hjelper barn å utvikle gode relasjoner med andre, oppleve glede ved å lære noe nytt, oppleve trygghet og tilknytning og ha en opplevelse av selvbestemmelse og selvstendighet.

Positivt klima og negativt klima: I et positivt klima ser vi ansatte som smiler og ler, viser entusiasme, positiv kommunikasjon, respekt for hverandre og det er fravær av straff, hån, kjeft, sarkasme og erting fra de ansatte.

Sensitive voksne-trygge barn: Å være sensitiv handler om å være oppmerksom og respondere på det enkelte barns tegn på at de har behov for støtte. De ansatte hjelper barna med konflikthåndtering, er oppmerksom og bidrar til trygghet.

Barns perspektiv og medvirkning: De ansatte følger barns initiativ og ideer, viser fleksibilitet og ivaretar barnas perspektiv. De lar barn uttrykke seg, gir barn ansvar og oppmuntring til å klare seg selv.

Emosjonskompetanse hos barn og ansatte: Emosjonskompetanse handler om å identifisere og forstå egne følelser og håndtere frustrasjon. Det

handler om å forhindre at stress og uro overvelder evnen til å tenke klart, og ha kontroll over hvordan og når du uttrykker følelser.

Emosjonsveiledning: I emosjonsveiledning er de ansatte bevisst barnets følelser, er til stede, og viser forståelse og aksept for barnets følelser. De går inn i følelsen til barnet, og navngir følelsen. Hvis nødvendig, hjelper og støtter de barnet i problemløsningen.

Organisering og ledelse:

Organisering og ledelse handler om hvordan ansatte skaper en barnehagehverdag som hjelper barn å utvikle god selvregulering, holde fokus og vise interesse for lek og læringssituasjoner. De ansatte etablerer og opprettholder rutiner og strukturer for å skape forutsigbarhet og trygghet, slik at barna kan

engasjere seg i meningsfulle og utviklingsfremmende aktiviteter. Hvordan vi organiserer oss og hvordan vi ansatte mestrer å lede barnegruppen, ligger til grunn for alt videre arbeid.

Gruppeledelse og veiledning: De ansatte er proaktive og har klare forventninger til atferd. De gir oppmerksomhet på ønsket atferd og gir trygge og forutsigbare rammer.

Tilrettelegge for lek, læring og overganger:

Avdelingen har klare rutiner og de ansatte sikrer flytende overganger. Barna kjenner til regler og det er lite venting.

Variasjon: Det er varierte og interessante materialer i barns høyde. De ansatte tar barns perspektiv og det er effektiv tilrettelegging.

Læringsstøtte:

Læringsstøtte handler om at de ansatte gir støtte til barnas læring. Det teoretiske grunnlaget kommer hovedsakelig fra forskning på kognitiv utvikling og språkutvikling. Der vektlegges forskjellen mellom det å kun lære fakta og læring av hvordan fakta henger sammen, er organisert og avhengig av hverandre.

Læring skjer når barnet er i samspill, er aktivt og opplever mening og engasjement. De har behov for å delta og medvirke og oppleve mening for at læring skal kunne skje.

Begrepsutvikling, forståelse og dybdelæring:

Læring handler ikke bare om å tilegne seg kunnskap, men også om å benytte denne kunnskapen i nye situasjoner. De ansatte legger mest vekt på å øke barnas forståelse. De ansatte relaterer nye begreper til situasjoner, hendelser eller objekter som barna er kjent med, og skaper sammenheng i barns liv. De ansatte etterspør barns tenkning og problemløsning.

Tilbakemeldinger: Barn trenger tilbakemeldinger på egen læring for å få mest mulig ut av en situasjon/aktivitet. De ansatte gir hint (verbalt eller fysisk), stiller spørsmål eller kommer med innspill. De ansatte

utvider, gir konkrete tilbakemeldinger og anerkjenner innsats og gjennomføring for å utvide forståelse av aktuelle tema.

Språk: I språkstøtte er det viktig med hyppige samtaler sammen med barna, og frem- og tilbake utvekslinger mellom barnet og de ansatte. De stiller mange åpne spørsmål, der det kreves mer enn et eller to ord til svar, de repeterer og videreutvikler barnas utsagn, setter ord på det de selv gjør og det barna gjør. De har et variert og avansert språk.

Egenledelse i lek og læring: De ansatte støtter barn i sin utvikling av egenledelsesfunksjonene; planlegging, organisering, arbeidshukommelse, fleksibilitet, selvregulering, selvmonitorering, igangsetting. De ansatte tilrettelegger for et variert og rikt lekemiljø og deltar i barnas lek.

Slik arbeider vi med Barnet først:

I Horneberg FUS barnehage jobber vi systematisk og målrettet for å oppnå god prosesskvalitet i barnehagen gjennom de tre ulike domenene presentert på forrige side: *sosioemosjonell støtte og veiledning (TIK)*, *organisering og ledelse*, og *læringsstøtte*. Vi ser de tre ulike domenene i klar sammenheng med innholdet i Rammeplan for barnehagen – på denne måten er arbeidet med “Barnet først” også utøvelse av Rammeplanens innhold. Dette året har vi spesielt fokus på å implementere arbeidet med Barnet først hovedsaklig gjennom lek.

I løpet av første kvartal ved et nytt barnehageår utføres en CLASS- observasjon for å måle og vurdere kvaliteten i det pedagogiske tilbudet på hver enkelt gruppe. Dette resultatet danner i stor grad utgangspunkt for barnehageårets arbeid med å stadig oppnå høyere faglig kvalitet, til det beste for barna.

BARNET FØRST!

TIK – Tuning in to Kids

TIK, Tuning in to kids handler om å forstå og håndtere følelser og støtte barn til å regulere eget følelsesliv. Tuning in to kids er utviklet av Dr. Sophie Havighurst og Ann Harley, og er et evidensbasert omsorgsgiverprogram som fokuserer på den emosjonelle forbindelsen mellom omsorgsgiver og barn. I Horneberg FUS har vi to sertifiserte TIK-veiledere. Tuning in to Kids brukes av personalgruppen i møte med barns følelser. TIK kan også være tema i foreldresamtaler og foreldreveiledning.

Implementering av Barnet først

Barnehagen utarbeider et eget årshjul som inneholder en møte- og implementeringsplan for fag (du kan lese mer om våre møtearenaer i kapittel 8). Vi benytter de aller fleste møter til faglig arbeid; vi setter oss inn i gjeldende forskning og teori, og reflekterer over egen utøvelse av barnehagekvalitet i praksisfeltet. Dette er en viktig del av implementeringen. Gjennom det daglige arbeidet i de ulike grupper utøves og videreutvikles faget kontinuerlig. Hos oss står vi aldri på stedet hvil.

5. BARNS MEDVIRKNING

«Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 27).

Barn uttrykker seg på ulike måter ut fra utviklingsnivå. Tilstedeværende voksne som fanger opp barnas verbale og nonverbale kommunikasjon vil bidra til at barna får muligheten til å påvirke sin egen barnehagehverdag. På denne måten sikrer vi at barn blir tatt på alvor og uttrykker sine meninger og synspunkter om den verdenen de er en del av. Dette betyr ikke at barn skal få bestemme alt i sin hverdag – mange av hverdagens beslutninger er ikke barn modne nok for å ta selv. Det er også slik at for mange valgmuligheter kan oppleves mer belastende og slitsomt enn det er positivt for et barn.

At barn har rett til medvirkning betyr at de voksne skal gi barna valgmuligheter der det er rom for dette – i tråd med barnets modenhet – og at barnets uttrykk skal bli sett og hørt når valg blir tatt for

barnets beste. Det er viktig at barnehagen er en arena der barna er trygge på å uttrykke sin mening.

Medvirkning for de yngste barna krever at personalet sammen reflekterer over barnas uttrykk og interesse. Gjennom observasjon og å ta barnas uttrykk på alvor vil også de yngste barna få muligheten til å medvirke i sin egen barnehagehverdag. Desto eldre barna blir desto mer mulighet har de for å påvirke sin egen hverdag. Vi inviterer dem inn til å delta i samtaler om ulike aspekter av barnehagehverdagen deres. Det kan blant annet være hvilke aktiviteter de ønsker å bedrive, hvilken vei vi skal velge på tur, turmålet og tema for prosjekt. Vi ønsker å legge et grunnlag for barna der de forstår at de har muligheten til å påvirke hverdagen, men at andre kan påvirke deres hverdag også.

6. SAMARBEID

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29).

Foreldresamarbeid:

Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen er avgjørende for barnets trivsel og utvikling. Det viktigste samarbeidet skjer gjennom den daglige kontakten og dialogen vi har ved levering og henting; da utveksles informasjon som er viktig for at dagen til barnet skal bli best mulig. I løpet av barnehageåret tilbys det to foreldresamtaler, men vi legger til rette for samtaler utover det ved behov eller ønske. Vi har også foreldremøter for alle foreldre to ganger i året.

Horneberg FUS barnehage benytter MyKid som digital kommunikasjonsportal mellom foresatte og barnehagen. Her deler vi mye av det som skjer i barnehagehverdagen, både i form av tekst og bilder.

SU (samarbeidsutvalget)

SU består av valgte foreldrerepresentanter og ansatte, i tillegg til daglig leder. Hovedoppgaven er å sikre god kontakt mellom foreldre og barnehagen. SU skal blant annet fastsette barnehagens årsplan, komme med forslag til budsjett eller driftsendringer.

Saker som tas opp i samarbeidsutvalget kan sendes ut på høring til forelderådet som da har mulighet å si sin mening. Forelderåd innbefatter alle foreldre/foresatte med barn i barnehagen.

ICDP – International Child Development Programme

ICDP er et foreldreveiledningsprogram som bygger på mange års forskning. Veiledningsprogrammet tar for seg sentrale utfordringer som mange foreldre møter, og strategier for god og positiv kontakt mellom foreldre og barn. I Horneberg FUS barnehage har vi to ansatte som er sertifiserte ICDP-veiledere. De vil kunne tilby ICDP- kurs for foreldre i gruppe, eller bruke kompetansen i veiledning.

Samarbeid med andre instanser:

Barnehagen har felles opptak med kommunale barnehager gjennom *oppvekstkontoret*.

Oppvekstkontoret fører også tilsyn med barnehager. *Barnehagelaget* er et tverrfaglig samarbeid mellom PPT, Barne- og familietjenesten, helsestasjon og barnehage. Her kan vi ta opp saker der barnehagen eller foreldre har behov for råd og veiledning til videre arbeid med enkeltbarn. Alle saker som tas opp skal være godkjent av foreldre og foreldrene får tilbud om å delta.

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte

«Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder. Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud. Inkludering i barnehagen handler også om tilrettelegging for sosial deltakelse. Hvis det er grunn til å tro at barnets behov ikke kan dekkes innenfor det allmennpedagogiske tilbudet, skal barnehagen opplyse foreldrene om retten til å kreve en sakkyndig vurdering av om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 40)

I Horneberg FUS arbeider vi for at alle barn skal ha mulighet til deltakelse i fellesskapet tilrettelagt etter deres behov og forutsetninger. Dette innebærer et nærværende personale som kan fange opp enkeltbarnets mulighet for utvikling i sosiale relasjoner og meningsfulle fellesskap. Observasjoner, kartlegging og refleksjoner innad i personalgruppen er nødvendige arbeidsmetoder for å vurdere og tilrettelegge det allmennpedagogiske tilbudet. Å dele barnegruppen i mindre grupper er betydningsfullt for å kunne hjelpe og støtte barna i utvikling av sosial- og emosjonell kompetanse, leke-ferdigheter og språkstimulering.

En god og tett dialog med foresatte er betydningsfullt for å utveksle informasjon og gi barna en best mulig barnehagehverdag. Gjennom gjensidig åpenhet og ærlighet kan man sammen hjelpe barnet tidligst mulig og tilrettelegge for en bedre hverdag for barnet.

Tidlig innsats presenteres i St. Meld 16 (2006-2007) og handler om å sette inn hjelp og støtte på et tidlig tidspunkt i et barns liv. Prinsippet tidlig innsats bygger på en forståelse om at tidlig iverksetting av tiltak knyttet til barnets utfordringer, gir muligheter for positive utfall. For noen barn kan tidlig innsats innebære at personalet arbeider systematisk og målrettet innenfor det allmennpedagogiske tilbudet, mens andre barn kan ha behov for spesialpedagogisk hjelp. I arbeidet med tidlig innsats kan både personalet og foresatte få veiledning og råd fra barnehagelaget eller spesialpedagogiske team, samt støtte og

hjelp fra Trondheimshjelpa. Fra 1. august 2024 innfører Trondheim kommune en ny modell for spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne. Den nye modellen, "helhetlig modell for inkluderende praksis", legger til rette for en tettere og mer systematisk samhandling mellom foresatte, personalet i barnehagen, PPT og ansatte i spesialpedagogisk team.

For mer informasjon om Trondheimshjelpa, se vedlagte link

Trondheimshjelpa Lerkendal - Trondheim kommune

Barnehagen er referansebarnehage for *Dronning Mauds Minne Høgskole* for Barnehagelærerutdanning. Vi tar imot studenter i praksis. Det vil være studenter hos oss flere perioder av barnehageåret. Det er pedagogene som er veiledere for studentene og de vil gi foreldre informasjon om når det kommer studenter for å være hos oss.

Nettverk Trøndelag består av daglige ledere for de 7 FUS barnehagene i Trondheim og Malvik. Vi hjelper og støtter hverandre og samarbeider om felles arrangementer, kurs og fagdager.

**BARNET
FØRST!**

7. OVERGANGER

Tilvenning i barnehagen

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn.»

(Rammeplan for barnehagen 2017)

Å starte i barnehagen er starten på en ny epoke i livet – det er nytt for barnet, og det er nytt for de foresatte. Vi vet at barna trenger foreldrene sine for å føle seg trygge den første tiden i barnehagen. Derfor gjennomfører vi foreldreaktiv tilvenning her i Horneberg FUS barnehage, gjennom programmet

“Liten og ny”. Dette er en tilvenningsmodell basert på forskning rundt små barn og barnehatilvenning.

I månedene før barnehageoppstart tilbyr vi besøksdager i barnehagen og ett hjemmebesøk for å møte familien på barnets premisser. Besøksdagene gir barnet og foresatte mulighet til å bli kjent med rom, rutiner og ansatte i et uformelt tempo. Hjemmebesøket brukes til å bygge tillit og samle viktig informasjon om barnets vaner, trygghetsstrategier og familiens forventninger.

Vi gjennomfører en tilvenningsperiode i små grupper, der mamma eller pappa er til stede de fem dagene i tilvenningen (flere dager ved behov).

I løpet av de fem tilvenningsdagene får barnet ta del i barnehagens hverdag og gradvis knytte trygge bånd til de ansatte – samtidig som foreldrene er til stede og trygger, støtter og oppmuntrer.

Tilvenningen vil foregå i små grupper slik at foreldre får mulighet til å danne relasjoner seg imellom, og med andre barn på gruppa. Dette er noe vi vet har stor betydning for gode barnefellesskap i oppveksten.

I tiden etter tilvenningsdagene strekker vi oss langt for å tilpasse oss barnets behov, ved å legge til rette for at barnets nye hverdag i barnehagen skal føles trygg og god. Dette gjør vi i samråd med dere foreldre. En tid etter oppstarten gjennomfører vi en oppstartsamtale med foreldrene, for å bli ytterligere kjent med hverandre, og for å dele erfaringer fra barnets første tid i barnehagen.

Overganger innad i barnehagen

“Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe.”

(Rammeplan for barnehagen 2017)

Ved starten av hvert barnehageår begynner de barna som i løpet av kalenderåret fyller tre år på storbarnsbasen. Å begynne på storbarn innebærer en overgang fra å være eldst på småbarnsbasen til plutselig å være yngst på storbarnsbasen. Det innebærer også nytt fysisk miljø, noen nye ansatte å knytte relasjoner til, og noe endrede rutiner i hverdagen, i tråd med barnets aldersadekvate utvikling. Å gjøre denne overgangen så trygg som mulig er viktig.

Derfor starter vi tidlig med tilvenning til storbarnsbasen.

Allerede i januar begynner gruppen å ta jevnlige turer opp på besøk. Etter hvert gjennomføres flere hverdagslige aktiviteter som måltid og stell på den nye basen. Dette utvides gradvis utover våren etter hva vi ser barna føler seg trygge på. I juni legger vi til rette for at Askeladden får utfolde seg som utegruppe, med tilholdssted i grillhytta – og de eldste på småbarn flytter opp på storbarnsbasen sammen med sine trygge voksne. Da får de god tid til å bli

kjent på storbarnsbasen før de tar sommerferie og vil komme tilbake til kjente omgivelser og rutiner etter sommerferien. Vi vil alltid sikre at barna som skifter base har med seg minst en trygg voksen som de kjenner fra tiden på småbarn over på storbarn. Samtidig bruker vi tilvenningstiden godt på at de skal få bli kjent med og trygge på de voksne som allerede jobber på storbarn. Baseskifte er også et naturlig tema på både foreldresamtaler, foreldremøte og i daglige samtaler med barna.

Overgang fra barnehage til skole

“Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner.”

(Rammeplan for barnehagen 2017)

Gjennom hele barnehageløpet jobbes det med selvstendighet tilpasset barnas alder og utvikling. Målet er at når barna starter på skolen er de så selvstendige at de mestrer de kravene de møter på der, med lavere voksentetthet enn de er vant med fra barnehagen. Vi øver på at barna skal spørre selv ved behov for støtte og oppfordrer de til å hjelpe hverandre eller oppsøke en voksen ved behov. I arbeidet med å støtte barnas selvstendighet avsluttes skolestarternes barnehageår med en overnattingstur til Stiklestad.

Siste året i barnehagen begynner skolestarterne med å samle inn penger til den årlige overnattingen på Stiklestad. Den er i første halvdel av juni og blir en slags avslutningstur før barna begynner på skolen.

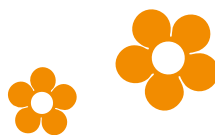
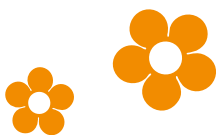
I barnehagen har vi som mål at alle barn har høy sosial- og lekekompetanse før de skal begynne på skolen. Dette vil bidra til at de har bedre forutsetninger for å mestre overgangen til skolen, vedlikeholde etablerte relasjoner og få seg nye venner. Dette kan også bidra til at hverdagen på skolen blir en mer positiv opplevelse og øke motivasjonen for skole.

Gjennom “Barnet først” arbeider barnehagen blant annet med læringsstøtte. Der er målet at barna skal få positive assosiasjoner til det å tilegne seg ny kunnskap, og knytte dette opp mot tidligere erfaringer og kunnskap (les mer om dette i kapittel 4). Vi arbeider med felles fokus tidlig i barnehagen og samlingsstunder og læringsstøttesekvensene blir lengre etter hvert som barna blir eldre. Dette kan bidra til at barna er mer forberedt for den nye hverdagen på skolen der det er forventet et større felles fokus og et høyere læringstrykk.

I løpet av siste halvår i barnehagen drar førskolegruppa på besøk til skolene i nærområdet slik at barna kan få utforske og bli bedre kjent i skolegården. Vi

vil i april og mai ha felles skolestartertreff med de andre barnehagene i klyngen, slik at skolestarterne får mulighet til å bli litt bedre kjent med noen av de som skal begynne på skolen sammen med dem.

Barnehagen jobber også med overgangsobjekter i løpet av det siste året i barnehagen. Der Trondheim kommune har som mål at barna skal være kjent med boka «Geitekillingen som kunne telle til ti», spillet Villkatten, leken Rødt lys og sangen «Stopp! Ikke mobb!». Målet er at det skal være noe kjent for hvert barn slik at de har noe felles erfaring fra barnehagen når de kommer på SFO og skolen, det kan være en god relasjonsbygger å kjenne til noen av de samme tingene.

8. BARNEHAGEN SOM PEDAGOGISK VIRKSOMHET

Lærende organisasjon

«Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen.»

(Rammeplan for barnehagen 2017)

I FUS er vi lærende barnehager. Personalet er i kontinuerlig utvikling, reflekterer over faglige og etiske problemstillinger, holder seg faglig oppdatert og er gode rollemodeller. Senge (2006) sier: «en lærende organisasjon er en organisasjon som kontinuerlig forbedrer sin evne til å skape sin egen framtid.» Vi legger derfor vekt på at personalet utvikler sine evner og bygger sin kapasitet slik at barna møter

omsorgsfulle og kompetente ansatte.

Hvert år benytter vi resultater fra blant annet UDIR sin foreldreundersøkelse, medarbeiderundersøkelsen, og tilbakemeldingsrapporter etter CLASS-observasjoner som utgangspunkt for å nøye vurdere i hvilken retning vi bør utvikle oss for å skape merverdi for vår barnehage.

Planlegging

«Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen, og skal være utgangspunkt for refleksjon og utvikling av virksomheten.»

(Rammeplan for barnehagen 2017)

Et barnehageår strekker seg fra barnehagestart i august til ut juli måned neste kalenderår. Barnehagen er en lærende organisasjon, og innholdet i barnehageåret består av både fag og praksis – som tett følges av hverandre. Den faglige utviklingen i personalgruppen står aldri på stedet hvil; hos oss jobber vi med ulike faglige temaer hovedsakelig gjennom kompetansehevingen «Barnet først». Disse temaene kommer tydelig frem i barnehagens implementeringsplan, noe som skaper forutsigbarhet og struktur i vårt arbeid.

Det er flere viktige faktorer for god faglig jobbing: møtevirksomhet er en av dem. Møter utgjør treffpunktene der vi ansatte har mulighet til å reflektere, planlegge, og vurdere sammen. I

Horneberg FUS har vi fokus på lærende møter. Det betyr at alle møter skal ha ett tema eller innhold som bidrar til faglig utvikling som kommer alle barna i barnehagen til gode.

Hos oss gjennomfører vi personalmøter (for hele personalet) én kveld i måneden.

I tillegg har vi pedagogmøter én gang i måneden. Et av hovedmålene i møtene er lederutvikling. Pedagogene har også samarbeidstid basevis én gang ukentlig, for å sikre blant annet kontinuitet og god organisering på basen.

Vi gjennomfører HMS-møter med tillitsvalgte og verneombud 5 ganger i året for å sikre at det fysiske og psykiske miljøet er tilfredsstillende. Gruppemøter gjennomføres én gang i uka. Her deltar alle ansatte på gruppen aktivt, og faglig utvikling gjennom refleksjon og planlegging er sentralt.

Gjennom ett barnehageår er vi innom ulike prosjektperioder, og den faglige utviklingen kommer til syne gjennom både prosjekter og aktiviteter ellers i hverdagen.

Gjennom planleggingen benytter vi kalender i MyKid for å synliggjøre barnehagedagens innhold for barn og foreldre.

Vurdering

«Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen.

Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i. Barnets trivsel og allsidige utvikling skal observeres og vurderes fortløpende, med utgangspunkt i barnets individuelle forutsetninger og kunnskap om barns utvikling og behov. Barnets erfaringer og synspunkter skal inngå i vurderingsgrunnlaget»

(Rammeplan for barnehagen 2017)

Hver gruppe setter mål i arbeidet med barnet først og gjennom tema og prosjektarbeid. Målene vurderes fortløpende i månedsevaluering, både intern evaluering, og for foresatte via MyKid/nyhetsbrev. I månedsevalueringen ønsker vi å sette fokus på det faglige arbeidet vi gjør og gi foreldre et innblikk i hvorfor vi velger å gjøre som vi gjør.

Gjennom satsningen Barnet først blir barnehagen og hver enkelt gruppe observert 1 gang årlig gjennom ekstern observasjon (CLASS). Disse observasjonene gir grunnlag for vurdering av gruppens arbeid og for målsetting i det videre arbeidet.

I ukentlige gruppemøter er Barnet først tema og bakgrunn for arbeidet og evalueringen som foregår hele tiden. Pedagogisk leder har et overordnet ansvar for at gruppen møter de mål som er satt og at vi hele tiden arbeider ut ifra planer som vi sammen har laget. Pedagogene på hver base har hver uke en time samarbeidstid hvor vi hele tiden vurderer arbeidet som gjøres på basen.

Dokumentasjon

«Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten.»

(Rammeplan for barnehagen 2017)

Vår informasjonskanal til foreldre er i all hovedsak appen MyKid. Den brukes daglig for å dokumentere arbeidet vårt. Her blir månedsevalueringer, bilder og dagsrapporter lagt ut til alle foreldre på alle grupper. MyKid brukes daglig i kommunikasjonen mellom barnehage og foreldre.

Det gjennomføres to foreldresamtaler i løpet av et barnehageår, en på høsten og en på våren. Tema for samtalene er barns utvikling og trivsel i barnehagen. I tillegg til observasjon bruker vi også ulike kartleggingsverktøy, som "Alle med" og "TRAS" for å dokumentere barns utvikling. Vi benytter oss også av relasjonskartleggingsverktøy for å sikre gode relasjoner for alle barn og foresatte.

Dokumentasjon opp imot enkeltbarn gjøres gjennom foreldresamtaler, kartleggingsverktøy som Alle med og relasjonskartlegging. Skjema for foreldresamtaler er et eget skjema utarbeidet av barnehagen, mens Alle med og relasjonskartleggingsverktøy er eksterne skjema som barnehagen har brukt i flere år. Gjennom observasjoner og kartlegging kan vi dokumentere utvikling og trivsel/trygghet til enkeltbarn og ta den informasjonen med inn i foreldresamtaler/foreldresamarbeid.

I arbeidet med Barnet først bruker vi Piantamodell – en modell som fungerer som en handlingsplan for hvordan vi ønsker å arbeide. Disse utarbeides av hver enkelt gruppe og fungerer som et arbeidsverktøy i det daglige arbeidet med gruppa. Disse evalueres og brukes som dokumentasjon for videre arbeid med Barnet først.

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte

«Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder. Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud. Inkludering i barnehagen handler også om tilrettelegging for sosial deltakelse. Hvis det er grunn til å tro at barnets behov ikke kan dekkes innenfor det allmennpedagogiske tilbudet, skal barnehagen opplyse foreldrene om retten til å kreve en sakkyndig vurdering av om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp.»

(Rammeplan for barnehagen 2017).

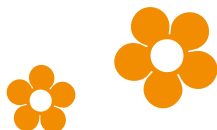
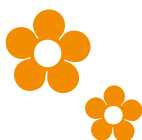
Vår satsning på barnet først har gitt oss økt kompetanse og fokus på organisering. Dette gir oss rom og muligheter til å organisere dagene våre på en måte som kommer alle barna i barnehagen til gode. Vi har en tydelig og forutsigbar struktur og ønsker så ofte så mulig å dele oss i mindre grupper, som igjen gir flere muligheter til å støtte barns ulike behov innenfor det allmennpedagogiske tilbudet. Eksempler på dette kan være språkstimulering, litt ekstra støtte til å øke barns sosiale kompetanse eller å dyrke gode relasjoner og vennskap for å nevne noe.

Vi har fokus på god kommunikasjon og alternativ språkstøtte i alle situasjoner der barn og voksne samhandler med barnet.

Dette er også i tråd med Trondheim kommunes satsning helhetlig modell for inkluderende praksis. Gjennom helhetlig modell for inkluderende praksis er alle barnehagene i Trondheim kommune (private

og kommunale) inndelt i "klynger" - barnehager som ligger i geografisk nærhet til hverandre tilhører samme klynge. Barnehager innad i en klynge fordeler ansatte med spesialpedagogisk utdanning mellom seg. Spesialpedagogene er ansatt i Trondheim kommune, og fordeles i de ulike barnehagene ut fra behov - både for å støtte barn med enkeltvedtak, være en ressurs for barn som har behov for litt ekstra støtte, og fungere som drøftingspartner og veiledere til personalet.

Vurderer vi at det er behov for støtte utenom det vi greier å få til innenfor det allmennpedagogiske, vil vi i tett samarbeid med foreldrene søke støtte og veiledning hos eksterne samarbeidsinstanser.

**BARNET
FØRST!**

30

31

